

KIT DUURZAME ONTWIKKELING 2.0

BOUWEN AAN
EEN DUURZAAM
PROJECT
KIT VERSIE 2.0
KAMPEN

INHOUDSTAFEL

Inleiding	3
Een kit voor wie?	3
Wat is de kit?	3
Wat bevat deze kit en hoe ze te gebruiken?	3
Wat is duurzame ontwikkeling?	4
Bouw je eigen scenario	5
Stap 1 / In groep duurzame ontwikkeling ontdekken	7
Stap 2 / Een zicht van 360° op een project krijgen	10
Stap 3 / Evalueren om vooruit te gaan	13
Stap 4 / Stap voor stap vooruitgaan	16
Stap 5 / De klok op het uur van duurzame ontwikkeling houden	19
Bijlage	
Lexicon	21
Animatiekaartjes	22

STG

De Stichting voor Toekomstige Generaties is een onafhankelijke en pluralistische stichting die bijdraagt aan het doorgeven van een leefbare wereld aan de toekomstige generaties. Deze stichting van openbaar nut is opgericht in 1998 en is de enige stichting in België die zich uitsluitend op duurzame ontwikkeling richt.

Partners

Deze Kit Duurzame Ontwikkeling werd mede mogelijk gemaakt door de steun van verscheidene partners. De Stichting voor Toekomstige Generaties bedankt dan ook hartelijk de Fondation Chimay-Warsoise, Fondation de France, Partenamut, Programmatorische federale OverheidsDienst Duurzame Ontwikkeling (PODDO), de Federatie Wallonië-Brussel en de Nationale Loterij.

INLEIDING

Een kit voor wie?

Er bestaan momenteel 3 verschillende versies; namelijk kit “kampen”, kit “projecten” en kit “evenementen”.

Deze kit is ontworpen voor jongeren, actief in een jeugdbeweging en helpt bij de organisatie van een (zomer)kamp.

Je bent begeleider in een jeugdbeweging en zou graag in je kamp rekening houden met duurzame ontwikkeling, maar weet niet zo goed hoe je dit moet uitleggen aan je ploeg. Je wilt weten wat jullie concreet kunnen doen op kamp en hoe je de deelnemers (van jong tot oud) er iets van kan laten opsteken? Wel, dan is deze kit op maat voor jou gemaakt!

Wat is de Kit?

De starterskit is een instrument met als doel het concept ‘duurzame ontwikkeling’ begrijpbaar te maken en om te zetten in bruikbare verbeterpunten per project. Het bevat een stappenplan dat u kan toepassen in groep.

De Kit is vooral opgevat als een instrument om te gebruiken tijdens de ontwerpfasen van een project, maar kan ook in andere fasen van de projectcyclus worden toegepast.

De kit is een doe-instrument dat je via analyse, verbetering en evaluatie van een concreet project kennis laat maken met duurzame ontwikkeling. De kit zet aan om met een « duurzame » bril naar projecten te kijken. De verschillende activiteiten geven stof tot nadenken zodat u beter zicht krijgt op de betekenis van duurzame ontwikkeling en hoe dit concreet te integreren in uw project.

U kan de starterskit in uw eentje gebruiken, maar door te kiezen voor een groepsoefening bevordert de Kit de inbreng van iedereen van de groep. Dit vergroot niet alleen de draagkracht van het project en van de nieuwbedachte verbeteringen, maar bevordert eveneens de creativiteit en de motivatie van het hele team.

Wat bevat deze kit en hoe ze te gebruiken?

Deze kit bevat een stappenplan, onderverdeeld in 5 stappen, waarbij er telkens de mogelijkheid is uit verschillende activiteiten te kiezen. Het is de bedoeling zelf je eigen parcours samen te stellen naargelang enerzijds de tijd waarover je beschikt en anderzijds de kennis van de groep m.b.t duurzame ontwikkeling.

Bepaalde stappen zijn optioneel. U kunt ervoor kiezen om het parcours met de 5 verschillende stappen te volgen (ideaal als u de kit voor de eerste keer gebruikt met een bepaalde groep), of van de ene stap naar de andere te springen (voor experts die al meer ervaring met de kit hebben). Hoe de Kit concreet te gebruiken, lees je op pagina 5 en 6.

JE WILT IN JE KAMP
REKENING HOUDEN
MET DUURZAME
ONTWIKKELING

Verder reikt de kit ook enkele concrete en inspirerende voorbeelden aan. Op de website vindt u eveneens links naar filmpjes, brochures¹ en voorbeeldprojecten. Aarzel niet om er een kijkje te nemen en uw eigen ervaringen met ons te delen!

(1) In dit document werden verwijzingen opgenomen naar laureaten van de Grote Prijs voor Toekomstige Generaties die als concrete voorbeelden kunnen dienen. Met de prijsuitreiking wil de Stichting initiatieven honoreren die erin slagen om de principes van duurzame ontwikkeling toe te passen in hun dagelijkse werking en die daardoor een voorbeeld vormen. Elk jaar worden initiatieven geselecteerd en bekroond. Ze worden door middel van een brochure en korte filmpjes voorgesteld.

INLEIDING DUURZAME ONTWIKKELING

Een duurzaam project?

Duurzame ontwikkeling betekent

'Het welzijn van de huidige generaties verzekeren zonder de levenskwaliteit van de toekomstige generaties te ondergraven'

Bij alles wat we doen moeten we niet alleen rekening houden met wat hier en nu gebeurt, maar ook wat er elders en in de toekomst gebeurt. Daarvoor is het nodig om in onze projecten rekening te houden met heel wat meer dimensies dan gewoonlijk, en deze in het project te integreren.

We spreken gewoonlijk over vier dimensies van duurzame ontwikkeling waarmee we TEGELIJKERTIJD dienen rekening te houden:

- het welzijn van de mensen, sociale dimensie: **People**

- de bescherming van het milieu: **Planet**

- een gezonde economie: **Prosperity**

- een goed beheer en participatie: **Participatie**

Om met deze vier dimensies rekening te kunnen houden, is het in de eerste plaats nodig om een zekere afstand te nemen en een zicht van 360 graden op het project te krijgen met deze vier dimensies als ankerpunten.

In het dagelijkse leven zijn er echter weinig elementen die ons helpen om een zicht van 360° op te bouwen. Integendeel, vaak wordt alles in hokjes opgedeeld (denk maar aan de verschillende vakken op school) en bovendien ontbreekt het ons aan tijd en middelen om nog 'iets meer' te doen.

Dit alles draagt ertoe bij dat we ons vaak toespitsen op een eng spoor en daardoor de hele tijd in rondjes draaien. Een project in de richting van duurzame ontwikkeling sturen, betekent eerst en vooral dat we rondom ons en in een straal van 360° moeten kijken.

PLANET

Deze dimensie bevat het behoud en de ontwikkeling van de natuurlijke rijkdommen: water, lucht, aarde, energie, biodiversiteit, het landschap,... Concreet betekent dit vaak dat we letten op de verschillende aspecten van 'consumptie' binnen de organisatie: het verbruik van water, energie, voedsel en materiaal, maar ook afvalbeheer en mobiliteit. In bepaalde projecten kan dit ook de manier van bodemgebruik of de impact van het project op het landschap betreffen (bijv. bouwprojecten, vakantiecampen,...).

De term 'economie' moet hier in de ruimste zin worden begrepen. Het gaat erom de meerwaarde van de uitwisseling van goederen en diensten te verhogen. Deze dimensie betreft natuurlijk alle financiële aspecten van het project (diversiteit van de financieringsbronnen, goed kostenbeheer, enz.), maar ook de niet-financiële uitwisseling van goederen en diensten (ruiloperaties, schenkingen, delen van goederen en diensten, vrijwilligerswerk,...)

PROSPERITY

PEOPLE

Persoonlijke ontwikkeling, vorming en bijscholing, relaties en sociale netwerken, het evenwicht tussen werk en privéleven, een rechtvaardige verloning,...: deze punten hebben betrekking op alle werknemers en/of vrijwilligers die bij de organisatie betrokken zijn, de leveranciers, de onderaannemers, de directe begunstigden van de activiteit van de organisatie en de omgeving van de organisatie (bijv. de bewoners, andere organisaties in de buurt,...).

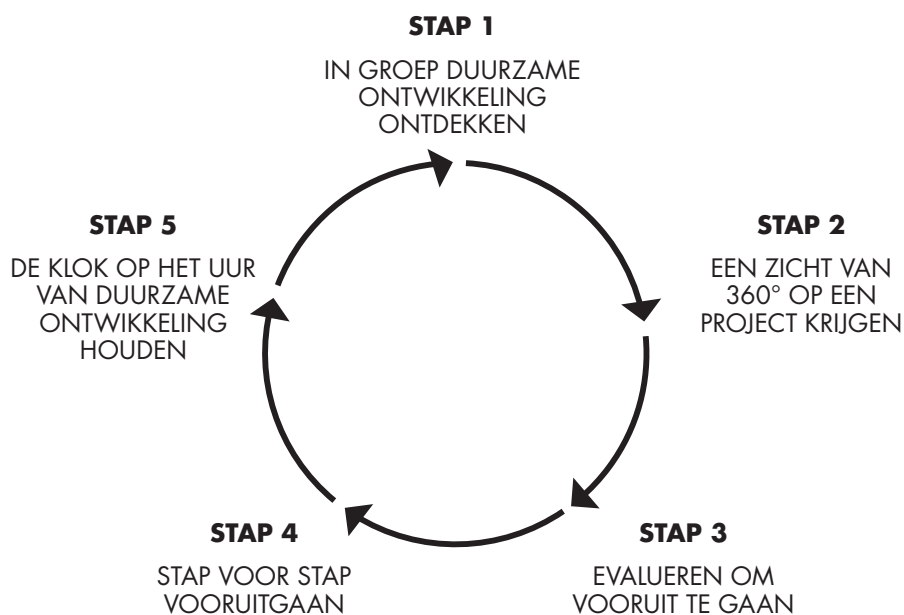
Deze dimensie heeft betrekking op het goede beheer van de beslissingen en het sturen van het project of de organisatie: participatie, aangepaste instrumenten voor het beheer van het project, dialoog met de financiers, vennoten en begunstigden, de relaties tussen het professionele team, de beheerraad en de vrijwilligers, een systeem voor de follow-up en de evaluatie van het project,...

PARTICIPATION

→ VOOR EEN MEER CONCRETE INVULLING ZIE DE BIJLAGE ANIMATIEKAARTJES

BOUW JE EIGEN SCENARIO

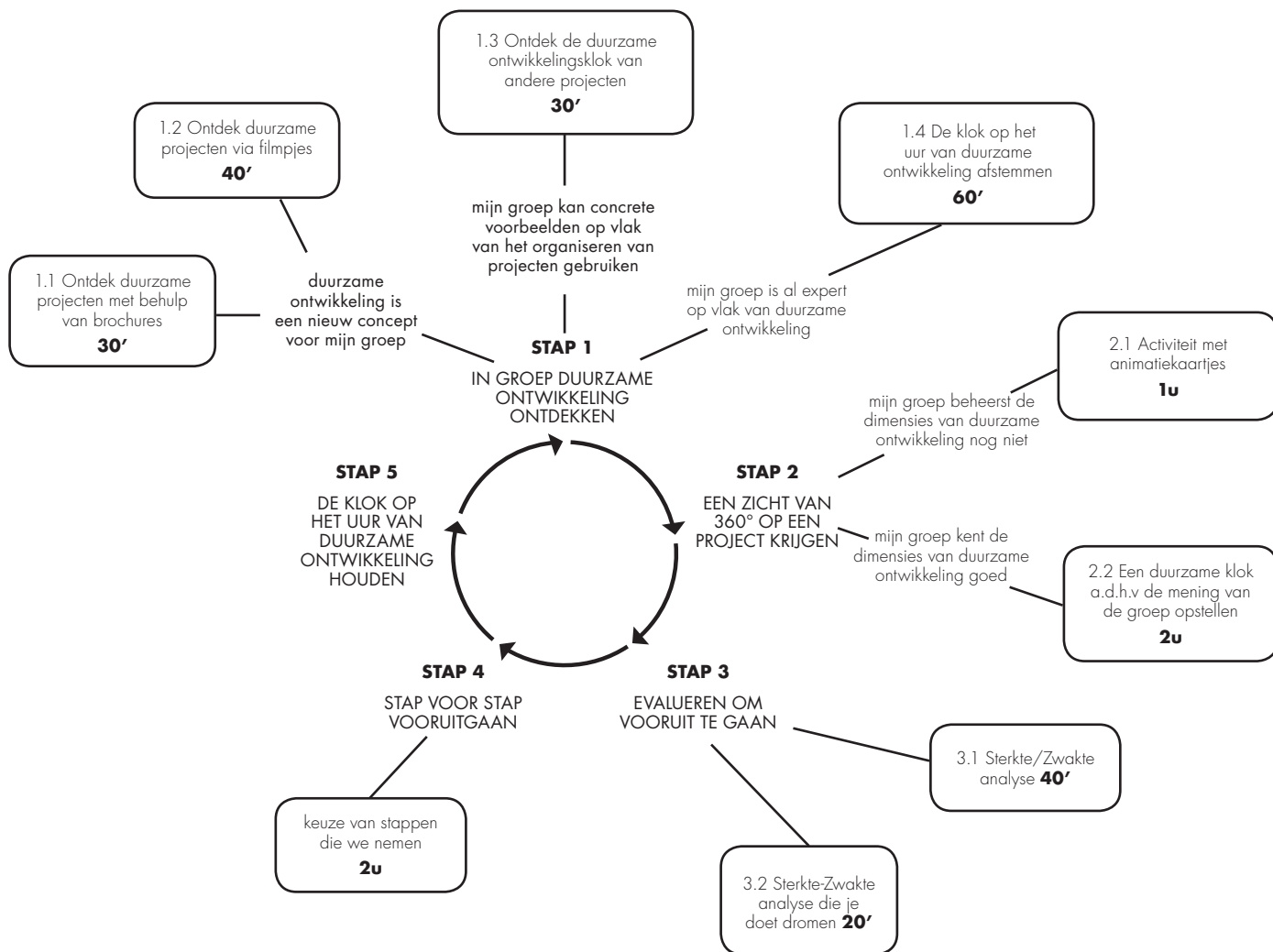
In één knipoog

Op de volgende pagina vind je de opbouw van de kit. Deze stappen volgen elkaar in een logische volgorde op.

Niet elke groep heeft dezelfde kennis van duurzame ontwikkeling of evenveel tijd. Daarom stelt de Kit voor elke stap verschillende mogelijke activiteiten voor. Kies diegene die het best bij je groep passen. Om je hierbij te helpen, vind je op het schema op de volgende pagina een korte beschrijving van de activiteit alsook de benodigde tijd om ze tot een goed einde te brengen.

SCENARIO INLEIDING

Een voorbeeldje

Mijn groep jongeren kent niets van duurzame ontwikkeling en ik kan maar weinig tijd besteden.

Ik kies volgende activiteiten :

1.2.: filmpjes

2.1: horloge met behulp van animatiekaartjes

(3: vooruitgangstraject) * optioneel

4: een tabel met ideeën uit de brochures

Voilà, je hebt nu je eigen instrument gecreeërd, aangepast aan de noden voor je kamp

Na het volledige parcours beschik je over :

→ een zicht van 360 graden, geconcretiseerd door een duurzame klok met aandachtspunten

→ een evaluatie van je situatie met betrekking tot duurzame ontwikkeling (* optioneel)

→ een planning.

SCENARIO STAP 1

IN GROEP DUURZAME ONTWIKKELING ONTDEKKEN

- Wat roept het woord duurzame ontwikkeling bij je op?

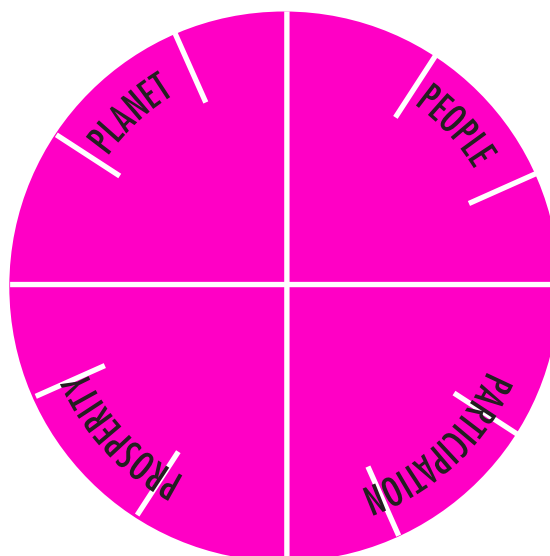
- Wat betekent duurzame ontwikkeling voor de groep?

Doelstelling:

Via concrete voorbeelden van duurzame projecten construeren we samen de betekenis van 'duurzame ontwikkeling'.

Voorbeelden van concrete projecten zijn gratis online beschikbaar via www.kitduurzameontwikking.org en www.gp-toekomstigeneraties.be of op aanvraag bij de Stichting voor Toekomstige Generaties.

Om een van de voorgestelde activiteiten te kiezen, maak gebruik van de figuur op de vorige pagina « het traject in één knipooig ».

DUURZAME ONTWIKKELINGSKLOK

Visueel kun je het resultaat van je werk als een klok voorstellen. Elk kwartier komt overeen met één van de vier dimensies en bij elk uur staat één van de twaalf aandachtspunten.

SCENARIO STAP 1

1. Ontdek duurzame projecten met behulp van de brochures van de Grote Prijs (30 min)

Benodigheden

Brochures van de Grote Prijs voor Toekomstige Generaties (te bestellen bij de Stichting voor Toekomstige Generaties of te downloaden via www.kitduurzameontwikkeling.org)

Zelfklevende plaknotities (post-its) in vier verschillende kleuren

Een affiche of een groot blad papier

Verloop

- Verdeel verschillende exemplaren van de brochures onder de groepsleden.
- Teken een grote cirkel (duurzame ontwikkelingsklok) op een blad papier en geef de 4 dimensies van duurzame ontwikkeling aan (Planet, People, Prosperity en Participation).
- Vraag aan iedereen om uit de brochures een leuk project te kiezen en te lezen.
- Doe een groepsronde : iedereen vertelt wat hij of zij gekozen heeft en waarom.
- Vraag aan iedereen om het project dat hij of zij gelezen heeft in 4 tot 8 sleutelwoorden te beschrijven, maar wel zo dat bij elke dimensie van duurzame ontwikkeling tenminste één woord past. Gebruik één post-it per kernwoord.
- Verzamel alle kernwoorden.
- Probeer op het blad met de cirkel (de klok) de kernwoorden bij de bijpassende dimensie van duurzame ontwikkeling te plakken. Vaak kan een kernwoord bij meerdere dimensies passen.
- Met deze kernwoorden kan je nu de 4 dimensies van duurzame ontwikkeling beter concretiseren.

2. Ontdek duurzame projecten via filmpjes (30 à 40 min)

Benodigheden

Filmpjes van genomineerden van de Grote Prijs voor Toekomstige Generaties (te bekijken via www.kitduurzameontwikkeling.org)

Zelfklevende plaknotities (post-its) in vier verschillende kleuren

Een affiche of een groot blad papier

Verloop

- Kies een of twee filmpjes die bij je kamp aansluiten.
- Teken een grote cirkel (duurzame ontwikkelingsklok) op een blad papier en geef de 4 dimensies van duurzame ontwikkeling aan (Planet, People, Prosperity et Participation).
- Bekijk de filmpjes en vraag aan iedereen een positioneel punt van het project op te noemen.
- Geef aan iedereen vier post-its, bekijk opnieuw het filmpje en vraag aan iedereen om 1 sleutelwoord op te schrijven per dimensie van duurzame ontwikkeling.
- Verzamel al de aandachtspunten.
- Probeer op het blad met de cirkel (de klok) de sleutelwoorden bij de bijpassende dimensie van duurzame ontwikkeling te plakken. Vaak kan een sleutelwoord bij meerdere dimensies passen.
- Met deze sleutelwoorden kun je nu de 4 dimensies van duurzame ontwikkeling beter concretiseren.

SCENARIO STAP 1

1.3. Ontdek de duurzame ontwikkelingsklok van andere projecten (30 min)

Benodigheden

Voorbeelden van andere projecten (klok en tabel) beschikbaar in dit document of op www.kitduurzameontwikkeling.org

Verloop

- Laat uw groep de voorbeelden bekijken en ontcijferen via deze vragen:
 - Wat zijn de aandachtspunten die hen aanspreken?
 - Welke concrete acties lijken hun mogelijk binnen elke dimensie van duurzame ontwikkeling?
 - Welke acties hebben een impact op alle vier de dimensies van duurzame ontwikkeling?

1.4. De klok op het uur van duurzame ontwikkeling afstemmen (1u):

Benodigheden

Zelfklevende plaknotities (post-its) in vier verschillende kleuren

Een affiche of een groot blad papier

Verloop

- Vraag aan de deelnemers om elk individueel de volgende vragen te beantwoorden en ieder antwoord op 1 post-it te schrijven.
 - Welke woorden roept het woord duurzame ontwikkeling bij je op?
 - Welke beelden roept het woord duurzame ontwikkeling bij je op?
 - Geef drie voorbeelden van duurzame projecten of organisaties.
 - Geef drie voorbeelden van organisaties die niet voldoen aan jouw voorstelling van duurzame ontwikkeling.
- Vraag aan de groep (of de kleinere teams) om de antwoorden die op elkaar lijken samen te leggen en vul aan de hand van alle antwoorden het woord duurzame ontwikkeling in.
- Teken een grote cirkel (duurzame ontwikkelingsklok) op een blad papier en geef de 4 dimensies van DO aan (Planet, People, Prosperity en Participation).
- Vergelijk het beeld dat de groep van duurzame ontwikkeling heeft opgesteld met de klok.

SCENARIO STAP 2

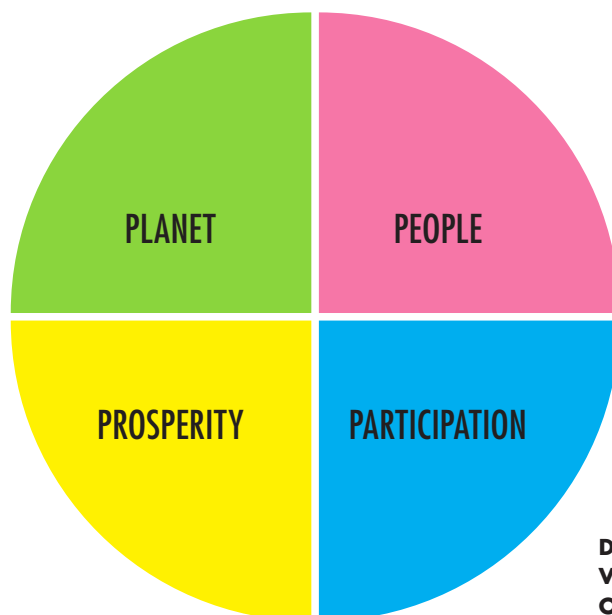
EEN ZICHT VAN 360° OP EEN PROJECT KRIJGEN

Wat is met betrekking tot duurzame ontwikkeling belangrijk in ons project - hier kamp - of in onze organisatie?

Doelstelling

Bepaal de aandachtspunten van je kamp door gebruik te maken van de duurzame ontwikkelingsklok.

Vul de 4 dimensies concreet in door te bedenken wat de 12 meest prioritaire aandachtspunten zijn, die je kamp in de richting van duurzame ontwikkeling vooruit helpen.

DE DIMENSIES
VAN DUURZAME
ONTWIKKELING

2.1. Activiteit met animatiekaartjes (1 u)

Benodigheden

De «ANIMATIEKAARTJES» in bijlage. Druk dit document af en knip de kaartjes uit.

Voorzie enkele grote bladeren papier en teken er een klok op.

Een persoon (uit de groep of een externe) neemt de rol van animator op zich.

Verloop

- Vorm 4 teams waarbij elk team een van de dimensies van duurzame ontwikkeling nl. «Prosperity» (geel), « People» (rood), « Participation» (blauw) « Planet» (groen) voorstelt. Elk team houdt enkel rekening met zijn eigen dimensie en kiest nu samen drie of vier animatiekaartjes (van zijn eigen dimensie) die verbeterpunten kunnen zijn voor het kamp.
- Vorm nieuwe groepjes. Stel deze nieuwe groepjes zo samen dat in elk groepje ten minste één Prosperity, People, Planet en Participation-persoon zit. In deze groepjes stelt iedereen de kaartjes die gekozen werden in het eerste team voor.
- Ga samen op zoek naar de kaartjes die interessant zijn om toe te passen op kamp. Elke groep mag samen maar maximum 8 kaartjes kiezen en moet dus hierover discussiëren.
- Eenmaal alle groepjes klaar zijn, gooi alle resultaten samen en discussieer samen over de prioriteiten om zo uiteindelijk tot een horloge met 12 aandachtspunten te komen. Hoe doe je dit? :
 - Elke groep presenteert eerst zijn keuzes en legt uit waarom
 - Selecteer volgens 2 criteria:
 - Als kaartjes van verschillende kleuren gelijkaardig zijn, behoudt ze / Kies de kaartjes volgens de interesses van de deelnemers
- BRAVO ! Jullie hebben nu de aandachtspunten voor jullie project geïdentificeerd!

2.2. Een duurzame klok aan de hand van de mening van de groep opstellen (2 u)

Benodigheden

Zelfklevende plaknotities (post-its) in vier verschillende kleuren

Een affiche of een groot blad papier

Een persoon (uit de groep of externe) zal de rol van animator spelen

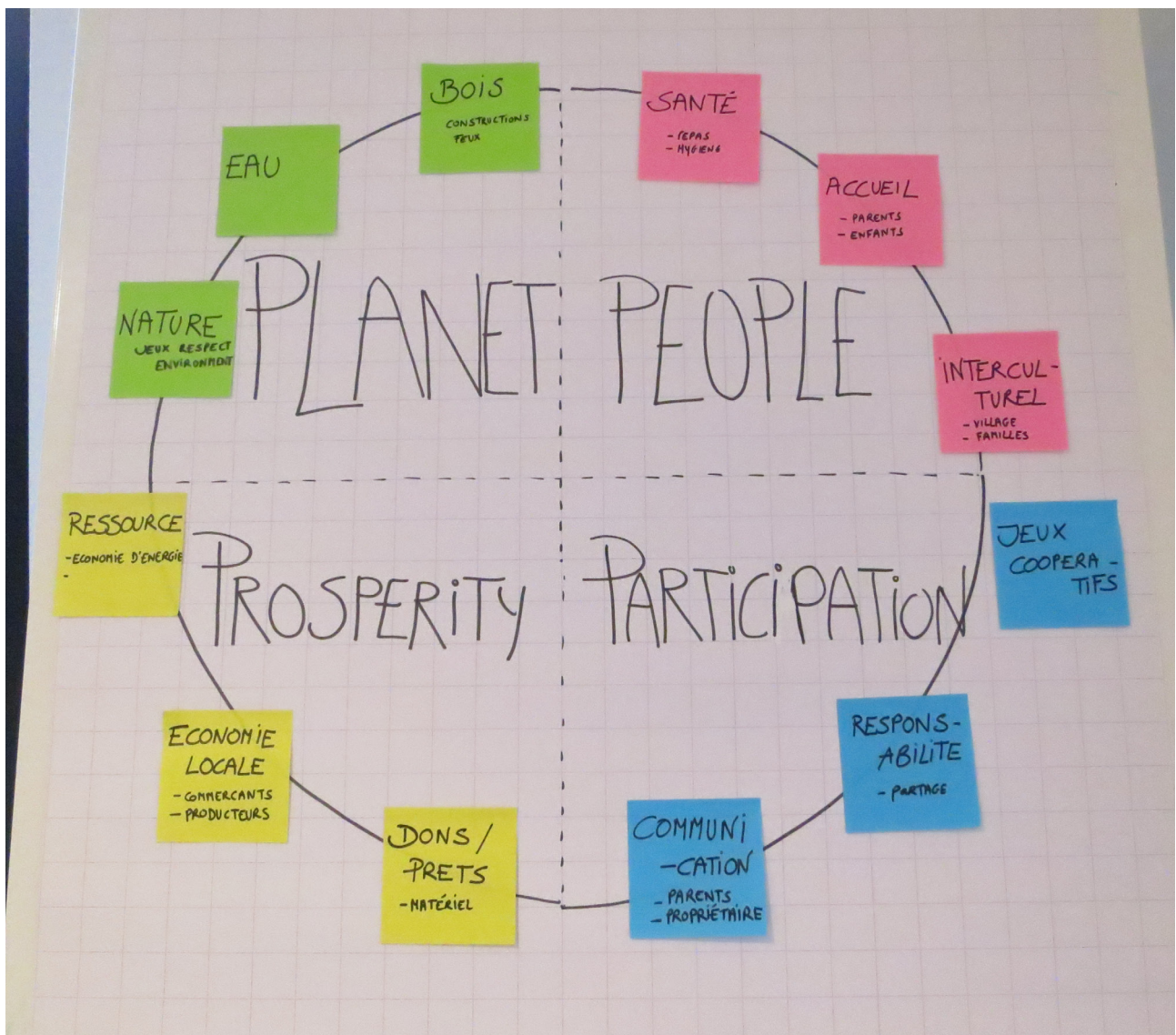
De «ANIMATIEKAARTJES» in bijlage (optioneel)

Verloop

- Vorm teams van 3 tot 5 personen. Deze zullen parallel aan elkaar werken.
- Elk team krijgt de opdracht om 12 aandachtspunten te vinden die ze belangrijk achten om het kamp duurzamer te maken. Het is de bedoeling om ten minste twee aandachtspunten per dimensie van duurzame ontwikkeling (Planet, People, Prosperity en Participation) te vinden. Om inspiratie op te doen, kun je altijd gebruik maken van het document «animatiekaartjes» dat in de bijlage zit.
- Schrijf elk aandachtspunt, goed leesbaar en in hoofdletters, op een post-it.
- Elk team kleeft zijn 12 post-its op een groot blad papier waarop een klok getekend is. Elke groep maakt zo zijn «zicht op 360°» op het kamp met 12 aandachtspunten.
- Laat elk team zijn panorama voorstellen aan de volledige groep.
- Probeer met de volledige groep 1 klok samen te stellen met 12 aandachtspunten verdeeld over de 4 dimensies van DO, door de verschillende post-its uit de kleine teams, te hergroeperen, te hernoemen, ... De volledige groep gaat dus nu samen de prioriteiten kiezen en zo 1 klok, bestaande uit 12 aandachtspunten zorgvuldig verdeeld over de 4 dimensies van DO, opstellen.
- BRAVO! Jullie hebben nu de aandachtspunten voor jullie kamp geïdentificeerd!

SCENARIO STAP 2

Voorbeeld resultaat stap 2

SCENARIO STAP 3

facultatief

EVALUEREN OM VOORUIT TE GAAN

Waar staat ons project op vlak van duurzame ontwikkeling?

Waar willen we naartoe? Wat willen we bereiken?

Deze stap is facultatief. Als je weinig tijd hebt, kun je direct overgaan naar stap 4. Je kunt eventueel later terugkomen op deze stap om je kamp te evalueren.

Doelstelling

Het is de bedoeling op een snelle en intuïtieve manier een stand van zaken van je kamp te maken en de sterktes en zwaktes van het kamp te identificeren (stap 3.1). De groep gaat uit van de 12 aandachtspunten die in stap 2 gekozen werden.

Nadien worden er (in stap 3.2) mogelijke vooruitgangspistes voor het kamp uitgezet en dromen gekozen.

SCENARIO STAP 3

3.1 Sterkte-Zwakte Analyse (20 min)

Benodigheden

- rood en groen gekleurd papier
- zelfklevende plaknotities (post-its)

Verloop

- Vorm groepjes van 3 tot 5 personen.
- Overloop de 12 aandachtspunten uit de duurzaamheidsklok en vraag aan de verschillende groepen om op de rode bladeren weer te geven wat hen de zwaktes bij de organisatie van het kamp lijken.
- Doe hetzelfde voor de sterktes van het kamp op de groene bladeren.
- Leg alle sterke en zwakte punten uit de kleine groepjes samen.

Voorbeeld STERKTES / ZWAKTES

+ een natuurwandeling maken met een gids

+ we kopen onze voedingswaren bij lokale handelaars

+ we hebben veel materiaal kunnen recycleren

+ verblijfplaats is niet veraf en makkelijk te bereiken door de ouders

+ We vangen ook kinderen op die een moeilijke thuiscontext hebben

- keuze locatie: zo goedkoop mogelijk

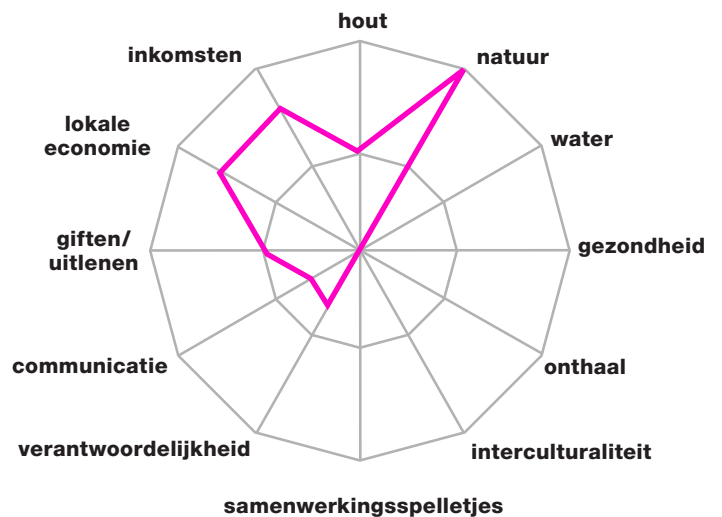
- we nemen de beslissingen met 2 personen: de chef en de verantwoordelijke

- geen gezamenlijke activiteiten met andere groepen

- verspilling van voedsel

- de grotere kinderen wassen zich in de rivier, geen aandacht voor verspilling van water bij toiletpoeling

- nooit contact met lokale inwoners

SCENARIO STAP 3

3.2 Sterkte-Zwakke Analyse die je doet dromen (40 min)

Benodigheden

- Zelfklevende plaknotities (post-its) in vier verschillende kleuren
- Een affiche of een groot blad papier

Verloop

- Ga in teams zitten en vraag aan elk team alle aandachtspunten op de duurzaamheidsklok te evalueren. Bepaal op een intuïtieve manier het niveau van elk aandachtspunt. Visueel stel je elk aandachtspunt als een as voor met als snijpunten de cijfers waarbij 0=zwak, 1=gemiddeld en 2=sterk (zie spinnenweb-diagram).
- Bepaal het niveau van elk aandachtspunt van je kamp op elke as. De groepsleden moeten onderling akkoord zijn.
- Neem het gemiddelde van alle groepjes om een gemeenschappelijke evaluatie te bekomen.
- Vraag aan elke groep om voor elk aandachtspunt in te vullen hoe het kamp er uit zou zien als het « wereldkampioen » zou moeten kunnen worden. Vraag aan de groep om zo precies mogelijk te zijn. Gebruik hiervoor post-its.

Voorbeelden :

- Een kampplaats zonder afval of waar alles hergebruikt wordt
- Alle verplaatsingen met het openbaar vervoer en met de fiets
- Alternatieve financiering : verkoop van groene cadeaucheques aan de ouders
- Een « duurzame raad » door en met de kinderen organiseren
- Een themakamp rond de rijkdommen/geschiedenis/... van het dorp om bijvoorbeeld meer in contact te komen met de lokale bevolking.

OPMERKING

Om het werk te versnellen, kan je ieder team ook het vooruitgangstraject van maar drie of vier aandachtspunten, naargelang hun interesses, laten opstellen. Vergeet echter niet dat het interessant is dat verschillende groepen nadenken over hetzelfde aandachtspunt. De verschillende invullingen verrijken ongetwijfeld het vooruitgangstraject.

SCENARIO STAP 4

STAP VOOR STAP VOORUITGAAN

- Wat zijn de stappen in de richting van duurzame ontwikkeling die we kunnen nemen?
- Welke stappen gaan we effectief nemen?

Doelstelling

Het is de bedoeling om concrete acties te bedenken en te kiezen, die u in de richting duurzame ontwikkeling van helpen voor de verschillende fases van het kamp.

SCENARIO STAP 4

Verloop

Benodigdheden

Een tabel (12 lijntjes voor de aandachtspunten, de kolommen voor de fases) in het groot voor de hele groep en kleine exemplaren voor het werk in de teams.

Zelfklevende plaknotities (12 X 10) of post-its

Eventueel informatie die concrete pistes aanreiken zoals de brochures en de video's (zie ook activiteit 1.1. en 1.2.).

Verloop

- Bepaal 6 verschillende taken/stappen van een project.
- Stel een tabel met 2 assen op:
 - op 1 as zet je de twaalf aandachtspunten m.b.t duurzame ontwikkeling
 - op de andere as de verschillende fases of taakjes waaruit het kamp bestaat om het tot een goed einde te brengen
- Hieronder vind je alvast een voorbeeld van zo'n tabel, meer voorbeelden kan je vinden op de website www.kitduurzameontwikkeling.org.
- Indien je de zelfevaluatie van het kamp (spinnenwebdiagram van stap 3) gemaakt hebt, hang deze op.

Voor elk gekozen verbeterpunt, stelt de groep een te bereiken doel op en de actie om deze te bereiken. Plan deze doelstelling in de tijd en kijk met de groep wie wat doet tegen wanneer en vul de planning in.

DOELSTELLING: WE ZIJN TEVREDEN ALS ...			DIMENSIES VAN DUURZAME ONTWIKKELING: ...	
Actie	Wie	Deadline	hulpmiddelen, benodigdheden, ...	Aandachtspunten

- Kies de aandachtspunten die je op korte termijn wenst te verbeteren.
- Verdeel het werk onder verschillende teams op een van de volgende manieren:
 - ofwel werkt elk team, in functie van de ideeën die ze heeft, aan de hele tabel.
 - ofwel werkt elk team aan één projectfase. Deze manier van werken bevordert het rekening houden met meerdere aandachtspunten en versterkt de coherentie van de acties.
 - ofwel werkt elk team op een of twee aandachtspunten die ze kiest. (Zo zal men zien dat men rekening kan houden met elk aandachtspunt tijdens de fase).
- Voor elk aandachtspunt en elk hokje dat behandeld wordt, noteert het team op een post-it de ideeën die deze fase kunnen verbeteren. Bepaalde hokjes zullen misschien leeg blijven.
- Plak de post-its op de tabel.
- Elk groepje presenteert zijn voorstel. Leg vervolgens alles samen, discussieer erover en verbeter het geheel.
- Kies nu welke verbeteringen je effectief zal uitvoeren (op korte termijn).

Opmerking: als een groep niet voldoende concrete ideeën heeft, stel hen dan voor om activiteit 1.1 of 1.2 te doen. Deze twee activiteiten geven de kans aan de deelnemers om concrete projecten te ontdekken, hetzij via brochures, hetzij via filmpjes. (zie pagina 8)

SCENARIO STAP 4

Aandachtspunten kamp

Deelfases van het kamp

VOORBEELDTABEL KAMP

		Locatie	Communicatie	Vorbereiding	Activiteiten	Maaltijden	Logistiek & Materiaal	Evaluatie
PLANET	transport	makkelijk te bereiken met openbaar vervoer	autodelen voorstellen op bezoekdag voor ouders	aankoop van materiaal/eten met meerdere groepen samen organiseren	activiteiten in omgeving, bereikbaar te voet of per fiets	lokaal aankopen tijdens kamp vermijdt overbodig vervoer	zoveel mogelijk lenen bij nabuurrige scoutsgroepen	
	afval	droge toiletten bouwen	aanpassingen zichtbaar maken door borden te maken met de kinderen	composthoop maken	workshops over hergebruik	restjes systematisch eerst opeten of verwerken	duurzaam materiaal dat jarenlang gebruikt kan worden	dagelijkse evaluatie
	energie		iedere dag energieverbruik opmeten		zonnedouches bouwen	hooikist, zonne-oven	hout recupereren	
PEOPLE	toegankelijkheid							
	samenhang	deelnemen aan een activiteit in het dorp	buurbewoners uitnodigen op kampfeest	menusuggesties door kinderen laten bedenken	samenwerkingsbevorderende & groeps-opbouwende spelen			
	welzijn	rustgevende plek	duidelijke inlichtingen			verse & seizoensgebonden voeding		
PROSPERITY	lokale consumptie					samenwerking met lokale producenten		
	kosten-beheer						prijs/kwaliteitsvol materiaal met lange levensduur	break-even
	ruil, niet-monetaire uitwisseling				werken bij boer			
PARTICIPATION	inspraak van alle animatoren				brainstorm met ieders ideeën en wensen			
	betrokkenheid van deelnemers				polen waar deelnemers zin hebben, hen zelf activiteit laten organiseren	keuken-workshops voor het vieruurtje	iedereen draagt zorg voor het materiaal	organiseer 's ochtends in groepjes duurzame raad
	taak-verdeling		een verantwoordelijke aanwijzen voor elk aandachtspunt					

SCENARIO STAP 5

DE KLOK OP HET UUR VAN DUURZAME ONTWIKKELING HOUDEN

De groep beschikt nu over :

- > Een zicht van 360° op het kamp met twaalf prioritaire aandachtspunten rond duurzame ontwikkeling, gevisualiseerd in een duurzaamheidsklok;
- > Een evaluatie van de bestaande situatie voor elk van de aandachtspunten;
- > Een tabel met alle pistes om je kamp verder te doen evolueren en te verbeteren;
- > Een planning van de doelstellingen en de acties/fases;

AL DEZE INSTRUMENTEN
HELPEN JE OM DE
DOELSTELLINGEN VOOR
HET KAMP TE
COMMUNICEREN
TUSSEN ALLE BETROKKEN
PERSONEN.

Hou de klok in het oog

Neem regelmatig de 12 aandachtspunten erbij om te zien of jullie kamp nog op het goede spoor zit.

Evaluatie

Ieder project is een leerproces, en daarom is het belangrijk om een kamp goed te evalueren om de opgedane ervaring bij volgende kampen te kunnen gebruiken. Met de instrumenten die je nu in handen hebt, kan je gemakkelijk een evaluatie houden.

Bijvoorbeeld : herhaal stap 3 op het einde van je kamp of neem je tabel uit stap 4 en laat het team (eventueel verdeeld in groepjes) hun zwakke en sterke punten per aandachtspunt noteren rekening houdend met de verschillende fases

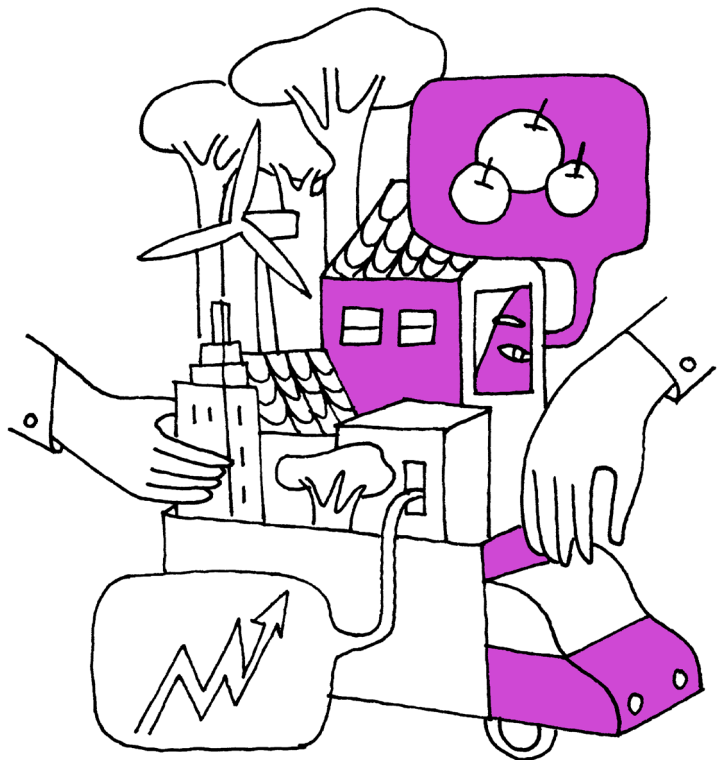
SCENARIO STAP 5

Andere tips

- > Evalueer regelmatig de vooruitgang: de groep kan zo trots zijn op de vooruitgang die geboekt wordt wat de verdere inzet en de motivatie versterkt
- > Bedenk nieuwe pistes en uitdagingen
- > Voelt u zich geblokkeerd in een van de dimensies, wissel dan ervaringen uit met andere organisaties
- > Bekijk andere projecten die u toelaten nieuwe ideeën te ontwikkelen en/of uw ideeën verder uit te diepen
- > Maak na het project, de balans op van de vooruitgang van de verschillende dimensies, communiceer naar iedereen die betrokken is en...

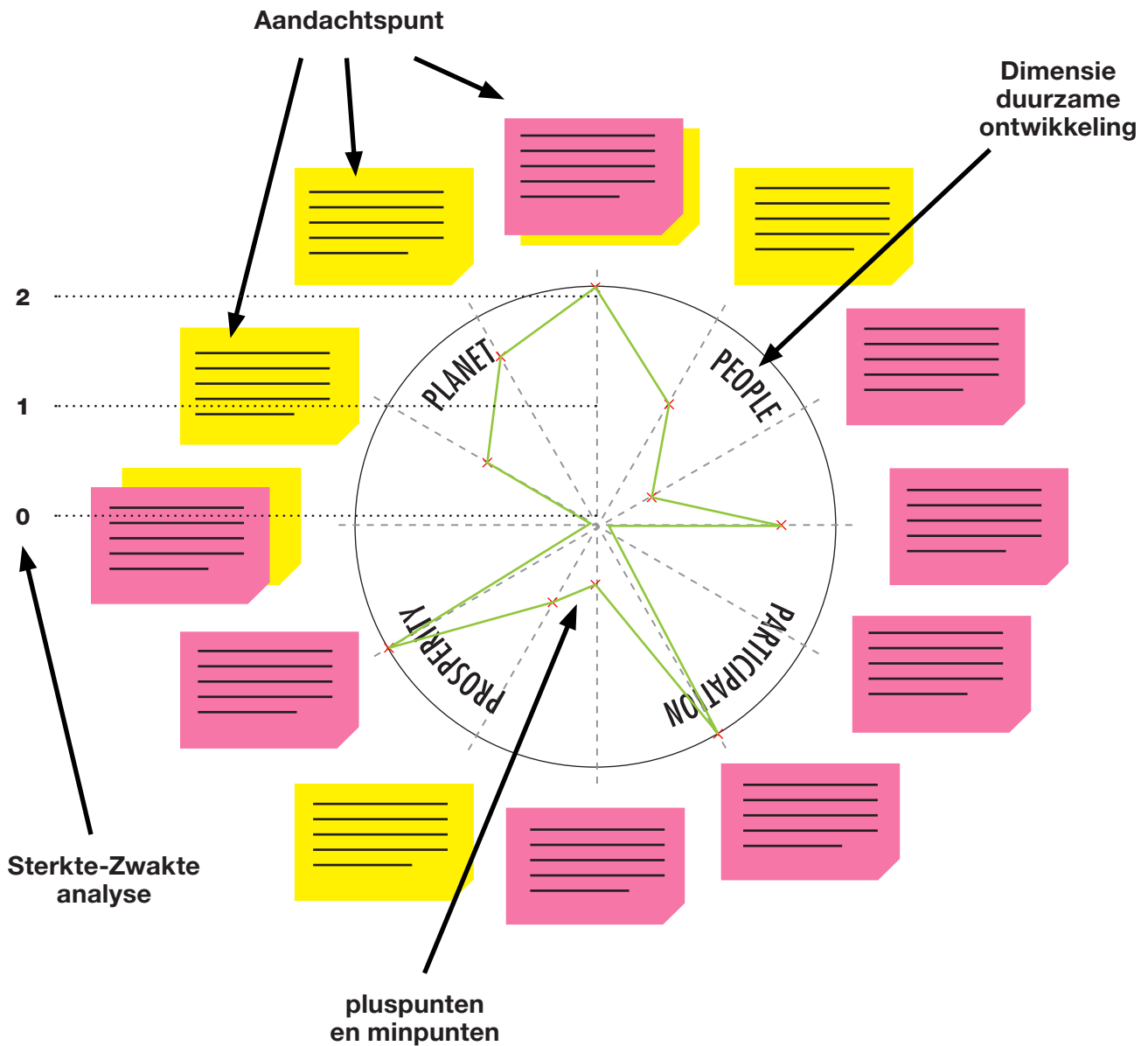
Voilà, je bent vertrokken voor projecten die een 360° visie integreren.

VOILÀ... JE BENT
VERTROKKEN VOOR
« PROJECTEN DIE
EEN 360° VISIE
INTEGREREN »

BIJLAGE LEXICON

DUURZAME ONTWIKKELINGSKLOK

BIJLAGE

ANIMATIEKAARTJES

PLANET

Energie: verminderen van verbruik, gebruikmaken van groene energie, zonne-ovens, LED verlichting of laagverbruik verlichting, ...

PLANET

Transport: openbaar vervoer, zachte mobiliteit (fiets, te voet,...), autodelen, vermindering van het aantal verplaatsingen,...

PLANET

Afval: hergebruik, sorteren en recycleren, composteren, afval vermijden, materiaal aankopen dat lang meegaat,...

PLANET

Voeding: biologische producten, fair trade, lokaal, seizoensgebonden, vegetarische alternatieven, ...

PLANET

Papier: verminderen van verbruik, gerecycleerd papier, ...

PLANET

Hout: gecertificeerd hout (FSC, PESC), ingezameld hout bij containerpark, hergebruik, delen met andere kampen,...

PLANET

Water: hergebruik van water, ecologisch afbreekbare (was- en schoonmaak)middelen, droge toiletten,...

PLANET

Biodiversiteit: respect voor de natuur en de bosreglementen, ontdekkingstocht en andere activiteiten in de natuur, aanplantingsactiviteit,...

PEOPLE

Gezondheid: aankoop van gezonde materialen, natuurlijk, zonder kleur- en oplosmiddelen, evenwichtig menu met verse en seizoensgebonden producten,...

PEOPLE

Integratie/diversiteit/interculturaliteit: contact met de buurtbewoners, ontvangstactiviteiten, respect voor religies, kampthema, kennismakingsactiviteiten die kennis van diversiteit bevorderen,...

PEOPLE

Eerlijke handel: aankoop van fair trade producten of producten van bij ons waar je een eerlijke prijs voor betaalt.

PEOPLE

Intergenerationeel: ontmoetingen, openstaan voor uitwisseling, uitwisseling met familie,...

PEOPLE

Erfgoed en cultuur: ontdekken van lokaal erfgoed (kasteel, kerk, museum,...), respect en participatie bij het behoud ervan,...

PEOPLE

Gezelligheid en sfeer: speciale ruimtes inrichten (bv. kampvuur), welzijns-momenten,...

PEOPLE

Educatie en vorming: ontwikkeling van vaardigheden en talenten aanmoedigen, nieuwe kennis aanreiken, aandacht hebben voor waarden en emoties,...

PEOPLE

Toegankelijkheid: mindervaliden, kansarmen, anderstalige achtergrond, ...

PROSPERITY

Middelen: verspilling actief tegengaan

PROSPERITY

Verhouding prijs kwaliteit van de aankopen: materiaal dat lang meegaat zorgt voor besparingen op middel en lange termijn

PROSPERITY

Materiaalkeuze: hergebruik van materiaal, gerecycleerd, zelfgemaakt, ...

PROSPERITY

Delen van de middelen met andere groepen: tenten delen, huren en lenen van materiaal, ...

PROSPERITY

Budget: voorlopige kostenraming in het begin, erna regelmatig opvolgen

PROSPERITY

Alternatieve financiering: ecocheques, projectondersteuning aanvragen, ruil, ethische verantwoorde sponsoring, ...

PROSPERITY

Lokale economie: bij lokale producenten kopen

PARTICIPATION

Samenwerking:

samenwerkingsspelletjes,
kampraad organiseren,
taakverdeling,
samen koken, ...

PARTICIPATION

Communicatie:

gebruik van verschillende
technieken aan iedereen
aangepast, ...

PARTICIPATION

Transparantie:

communicatie van het
budget en de beslissingen
hierover, democratische
beslissingsprocedures,
duidelijke criteria op basis
waarvan kampplaats,
activiteit, thema, ...
wordt gekozen, planning
in groep opstellen,...

PARTICIPATION

Evaluatie:

evalueren van de
activiteiten, evalueren
van de organisatie
van het kamp,...

PARTICIPATION

Verantwoordelijkheid en taakverdeling:

delen van
verantwoordelijkheden,
delegeren van
verantwoordelijkheden
naar de jongeren/
deelnemers toe voor en
tijdens het kamp, ...

KIT DUURZAME ONTWIKKELING

BOUWEN AAN EEN DUURZAAM PROJECT

Redactie

Sarah CALICIS
Kaat JANS
Christophe VERMONDEN

Feedback

Aline GOETHALS
Sandrino HOLVOET
Deirdre MAES
Joeri VRANCKX
Stéphanie LAMOT

Vertaling naar het Nederlands

Kaat JANS

Grafisch ontwerp

Pierre LECRENIER – La Petite Usine

Foto's

Stichting voor Toekomstige Generaties

Dankwoord

Deze kit is het resultaat van een lang samenwerkingsproces zowel met externe partners als onder collega's. We willen dan ook alle gebruikers van de kit v1 bedanken, die ons hun feedback toestuurd, Dit heeft ons enorm geholpen om deze versie 2 op te stellen. We bedanken ook alle groepen die de betaversie van deze nieuwe kit testten voor hun waardevolle inbreng.

We bedanken Christophe Vermonden voor zijn inhoudelijke input, Pierre Lecrenier van La Petite Usine voor de prachtige lay-out, Sandrino Holvoet en Deirdre Maes voor hun inhoudelijke ondersteuning en Cécile Dradin voor het nalezen van de Franstalige versie.

Gebruiksvoorwaarden

Deze kit is gratis en mag vrij verspreid worden onder voorwaarde dat de Stichting en de respectievelijke website vermeld wordt. Lees de gebruiksvoorwaarden na op de website.

www.kitduurzameontwikkeling.org

Deze kit is ook beschikbaar in het Frans:

www.kitdeveloppementdurable.be

ISBN: 978-2930275-59-8

Wettelijk Depot: D-2013-8490-04

Een initiatief van de Stichting
voor Toekomstige Generaties

Fiennesstraat 77,
1070 Brussel

Tel. +32(0) 2 880 88 68
stg@stg.be

www.stg.be

Met de steun van

Nationale Loterij
creëert kansen

créateur de chances
Loterie Nationale

On vous simplifie la santé.
